

Bont springzaad (*Impatiens edgeworthii*)

Foto: Johan van Valkenburg

Bron: NVWA

Bont sprinzaad is een eenjarige plant die tot 60 cm hoog kan worden in het gebied waar deze soort oorspronkelijk vandaan komt. In Duitsland worden de planten hoger, tot wel 180 cm. De plant heeft in het oorsprongsgebied gele bloemen, maar in Duitsland zijn er ook geel-witte, witte en bleek-violette bloemen waargenomen. De plant bloeit van juli tot oktober en sterft af bij de eerste vorst. Natuurlijke verspreiding vindt plaats doordat de zaden wegschieten bij aanraken, tot enkele meters.

Bont springzaad kan worden verward met andere soorten springzaad. U vindt [hier](#) een overzicht van de verschillen tussen de *Impatiens*-soorten.

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2017: bont springzaad is in 2015 voor het eerst in Nederland waargenomen.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Bont springzaad is concurrentiekrachtig en kan bij grote dichtheden andere kruidachtigen zoals grote brandnetel wegconcurreren. Op voedselrijke plekken kan door de aanwezigheid van deze soort de soortsamenvatting aanzienlijk veranderen. Bont springzaad kan klein springzaad (ook een invasieve exoot) geheel verdringen. Het is waarschijnlijk dat deze soort zich kan vestigen in waardevolle natuurgebieden en vormt daarmee een bedreiging voor bedreigde inheemse soorten.

Effect op ecosystemendiensten^[2]

Niet van toepassing.

Overige effecten

Niet van toepassing.

Wat te doen?

Maaien en handmatig verwijderen zijn de meest kosteneffectieve methoden voor het uitroeien of beheren van invasieve *Impatiens*-soorten. Dergelijke maatregelen moeten voor de zaadzetting, dus in juni, worden uitgevoerd. Mechanisch maaien is alleen effectief op locaties die toegankelijk zijn voor (zwaar) materieel. De planten moeten vlak boven de grond worden gemaaid om uitgroei en bloemvorming te voorkomen.

Handmatige verwijdering is arbeidsintensiever dan mechanisch maaien maar kan accurater en ook op moeilijk toegankelijke plekken worden uitgevoerd.

Begrazing is minder effectief omdat de meeste herbivoren geen voorkeur hebben voor *Impatiens*-soorten. Er zijn geen andere biologische bestrijdingsmethoden bekend. Chemische bestrijding kan effectief zijn als het plaatsvindt voordat de bloemen gevormd zijn, maar gezien de kans op ongewenste milieueffecten wordt dit niet aanbevolen.

Bij bestrijding wordt altijd wel een plant gemist. Daarom wordt aangeraden om gedurende minimaal drie groeiseizoenen na bestrijding te controleren of vestiging van nieuwe kiemplanten optreedt en in dergelijke gevallen de maatregelen te herhalen.

Meer info over bont springzaad

Oorsprongsgebied

Bont springzaad komt oorspronkelijk uit het noordwestelijke deel van de Himalaya (India, Nepal, Pakistan).

Habitat

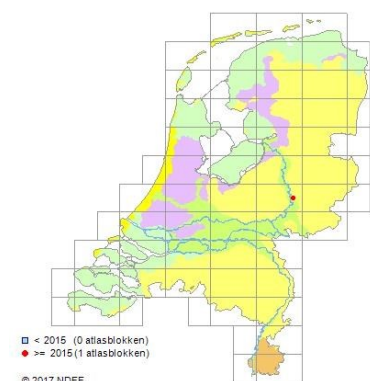
Bont springzaad groeit op vochtige en voedselrijke bodems in bosranden en open loofbossen. De plant komt ook voor op vochtige half-natuurlijke of verstoorde locaties, zoals langs (spoor)wegbermen, sloten en op braakliggende gronden.

Introductieroute Nederland

Bont springzaad is in 1900 in Europa gekomen doordat in het Verenigd Koninkrijk de botanische tuin Kew Gardens deze soort heeft aangeplant. In Duitsland wordt de plant in toenemende mate waargenomen, als ontsnapte plant uit tuinen. Introductie van bont springzaad in Nederland kan plaatsvinden vanuit naburige landen. De vondsten in Nederland betreffen planten die verwilderen vanuit tuinen.

Aanwezigheid in Nederland

Bont springzaad heeft zich nog niet gevestigd in Nederland. De eerste waarneming in de natuur in Nederland dateert uit 2015.

Verspreiding van bont springzaad in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Bont springzaad is in Europa voor het eerst in 2001 in Duitsland waargenomen. De soort wordt daar in toenemende mate gemeld als verwilderd uit tuinen en hij verspreidt zich steeds verder. Het dumpen van tuinafval en graaf- en wegwerkzaamheden hebben in Duitsland bijgedragen aan die verspreiding. Introductie vanuit Duitsland is waarschijnlijk, maar is ook goed mogelijk via markten waar liefhebbers hun bijzondere tuinplanten aanbieden. De soort heeft zich nog niet gevestigd in Nederland, maar de kans daarop is groot. Natuurlijke verspreiding vindt plaats doordat de zaden wegschieten bij aanraken. De plant kan zichzelf bevruchten waardoor één enkel zaadje in staat is een populatie te vormen. Eén plant kan vele honderden zaden produceren. Onopzettelijke verspreiding kan plaatsvinden door bosbouwmachines of auto's.

Wet- en regelgeving

Niet van toepassing.

Risicobeoordeling

[Matthews, J, R. Beringen, E. Boer, H. Duistermaat, B. Odé, J.L.C.H. van Valkenburg, G. van der Velde & R.S.E.W. Leuven, 2015. Risks and management of non-native *Impatiens* species in the Netherlands. Radboud University, FLORON and Naturalis Biodiversity Center.](#)

Bronnen

verspreidingsatlas.nl

[EPP0](#)

[WEISS, V., 2013. Zur Ökologie von *Impatiens edgeworthii* HOOK. f. in Mitteldeutschland. Mitt. florist. Kart. Sachsen-Anhalt \(Halle\) 18: 15–29.](#)

Laatste update: 2-6-2018